

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/18/25846/104610 (beleid)
Z/18/25848/104611 (verordening)
Datum collegebesluit: 13 november 2018
Datum commissievergadering: 29 november 2018
Datum raadsvergadering: 13 december 2018

Soort Voorstel: Beleidsnota
Onderwerp: Vaststellen minimabeleid 2019-2022
Portefeuillehouder: Wethouder Mol
Programma: Programma 6

Kernboodschap: Het huidige minimabeleid 2015-2018 loopt eind dit jaar af. Voor de periode 2019-2022 is een voorstel tot nieuw minimabeleid ontwikkeld, dat op 1 januari 2019 in werking zal treden.

Middels het minimabeleid 2019-2022 wordt beoogd zoveel als mogelijk inwoners die dit nodig hebben, financieel te ondersteunen en te laten participeren in de samenleving. Zij moeten voldoende middelen hebben om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien en financieel zelfredzaam zijn, of ondersteund worden dit zo snel en goed mogelijk te bereiken.

Bijlagen: Bijlage 1 Beleidsplan Minimabeleid Voorschoten 2019-2022
Bijlage 2 Verordening Individuele Inkomensvoorschoten 2019
Bijlage 3 Advies van de Cliëntenraad Sociale Zaken Voorschoten
Bijlage 4 Reactie van het college op het advies van de Cliëntenraad Sociale Zaken Voorschoten
Bijlage 5 Begrotingswijziging 2019

Beslispunten

1. Het minimabeleid 2019-2022 vast te stellen;
2. De Verordening Individuele inkomensvoorschoten 2019 vast te stellen;
3. De raming van programma 6 voor 2019 met een bedrag van € 77.000 incidenteel te verhogen;
4. De lasten voor 2019 incidenteel te dekken uit de concernreserve.
5. De lasten voor 2020 en verder voor dekking voor te leggen in de Kadernota 2020;
6. De programmabegroting 2019 te wijzigen conform de bij dit besluit behorende begrotingswijziging.

Relatie met:

- ☐ Agendapunt:
- ☐ Toezegging:
- ☐ Amendement/motie:
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp Minimabeleid 2019-2022 Voorschoten

Samenvatting

Het huidige minimabeleid 2015-2018 loopt af. Sinds 2015 is er extra ingezet op het vergroten van de bekendheid, het gebruik en het bereik van diverse minimaregelingen. Hier is de gemeenteraad op 20 september 2018 over geïnformeerd middels de informatiebrief 'Infographic Armoede in Voorschoten in beeld' (Z/18/023560/93012).

Naast de groei van het gebruik en bereik van de diverse minimaregelingen, is ook het aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm gestegen (zo ook landelijk). Tevens is het aantal kinderen dat in armoede opgroeit gestegen. In totaal leefden er in 2016 262 kinderen in een minimahuishouden (4,7% versus 4,3% in 2012).

Bij het ontwikkelen van het minimabeleid 2019-2022 zijn onder andere de resultaten van diverse onderzoeken (Minima-effectrapportage van het NIBUD en de Armoedemonitor van onderzoeksbureau KWIZ), landelijke ontwikkelingen en de financiële kaders meegenomen. Op basis hiervan is er nieuw minimabeleid ontwikkeld; er is meer aandacht voor de doelgroepen welke de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rondkomen van het inkomen dat zij hebben. Een aantal regelingen wordt hierbij aangepast (herverdeling) en een aantal wordt geïntensiveerd.

Beoogd effect

Het minimabeleid 2019-2022 sluit beter aan bij de doelgroepen die volgens de Minima-effectrapportage van het NIBUD maandelijks meer moeite hebben om rond te komen. Met de voorgestelde verschuivingen in het minimabeleid worden deze doelgroepen meer tegemoet gekomen. Dit sluit aan bij één van de uitgangspunten in het coalitieakkoord "Duurzaam Vooruitstrevend" (2018-2022): *'Meer evenwicht in de verschillende minimaregelingen, zodat kwetsbare groepen (zoals ouders met opgroeiende kinderen) voldoende mogelijkheden hebben om mee te doen aan de maatschappij'*.

Argumenten

- 1.1. *Omdat het huidige minimabeleid afloopt is er nieuw minimabeleid ontwikkeld waarbij er meer aandacht is voor de doelgroepen die de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rond kunnen komen van hun inkomen*

Het doel van minimabeleid 2019-2022 is om inwoners die in armoede leven, zoveel als mogelijk te ondersteunen en te laten participeren in de samenleving. Zij moeten voldoende middelen hebben om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien en financieel zelfredzaam zijn, of ondersteund worden dit zo snel en goed mogelijk te bereiken. Hier ligt dan ook de samenhang met het re-integratie- en participatiebeleid. Werk is en blijft één van de (zo niet de meest) succesvolle wijzen om financiële zelfredzaamheid te bevorderen dan wel bereiken.

Met het minimabeleid 2019-2022 wordt een nieuwe koers uitgestippeld, middels een verschuiving van budget en focus. Er is hierbij meer aandacht voor de doelgroepen welke de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rondkomen van het inkomen dat zij hebben. Hiervoor zijn een aantal regelingen aangepast en een aantal regeling geïntensiveerd. Voor een verdere uitwerking van deze maatregelen wordt verwezen naar het beleidsplan Minimabeleid 2019-2022 en argument

- 1.2 *Uit onderzoek van het NIBUD is gebleken dat de gemeente Voorschoten een goed minimabeleid voert, waarbij rekening wordt gehouden met de gezinssamenstelling en de leeftijd van de kinderen. Desondanks doen zich toch (grote) tekorten voor bij diverse huishoudens.*

Het NIBUD heeft geadviseerd om bijvoorbeeld de regeling school-, sport- en cultuurkosten uit te breiden, het bedrag voor de bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden te verlagen en deze middelen voor andere regelingen te investeren en de doelgroepen voor de individuele inkomensvoet te herzien.

In tabel 1 (NIBUD) is per huishouden is te zien wat de diverse onderzochte huishoudens maandelijks overhoudt of tekort komt na het bekostigen van het basispakket (alle noodzakelijke kosten zoals vaste lasten en huishoudelijke uitgaven zoals voeding) en het restpakket (sociale participatie). De individuele inkomensvoet is hierbij buiten beschouwing gelaten omdat deze regeling pas na een langdurig laag inkomen (3 jaar, waarbij tevens geen zicht is op inkomensverbetering) is aan te vragen. Onderstaande tabel biedt input voor het nieuwe minimabeleid 2019-2022.

Doelgroep	Maandelijks budget		
	100%	110%	130%
Alleenstaande met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)	€ 131	€ 196	€ 251
Paar met zorgvraag en thuiswonend werkend kind (25 jaar)	€ 367	€ 414	€ 583
Ouder echtpaar (AOW-gerechtigd)	€ 162	€ 126	€ 244
Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd)	€ 156	€ 147	€ 223
Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met zorgvraag	€ 57	€ 48	€ 108
Paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)	€ -216	€ -194	€ -259
Alleenstaande onder AOW gerechtigde leeftijd met zorgvraag	€ -151	€ -137	€ -41
Alleenstaande onder AOW gerechtigde leeftijd	€ -65	€ -51	€ 63
Paar onder de AOW gerechtigde leeftijd	€ -100	€ -88	€ 4

Tabel 1: Saldo na bekostigen basispakket en restpakket (exclusief individuele inkomensvoet).

Uit de Minima-effectrapportage blijkt dat de diverse typen huishoudens met pensioengerechtigden, voldoende bestedingsruimte overhouden na het bekostigen van het basispakket en het restpakket. Het paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar oud) heeft van de diverse onderzochte huishoudens te maken met de grootste tekorten. Het NIBUD geeft aan dat oudere kinderen meer kosten met zich mee brengen dan jongere kinderen (voeding, kleding, schoolkosten). Daarom wordt voorgesteld om het bedrag van de school-, sport- en cultuurkosten regeling voor het voortgezet onderwijs op te hogen.

Daarnaast geeft het NIBUD aan dat paren met grote tekorten hebben te maken (dit geldt ook voor andere gemeenten). Dit is tevens terug te zien in tabel 1. Het NIBUD geeft aan dat een belangrijke oorzaak hiervan is dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ook alleenstaanden onder de AOW gerechtigde leeftijd (met en zonder zorgvraag) komen maandelijks tekort.

Bij de herindeling van groepen en bedragen bij de individuele inkomensvoet is rekening gehouden met diverse typen huishoudens. In het huidige beleid (2015-2018) wordt er uitgegaan van drie groepen; alleenstaanden, alleenstaanden met kinderen of gehuwden/paren. Het NIBUD adviseert om paren met (oudere) kinderen een hoger bedrag toe te kennen dan paren zonder kinderen. Gezien het feit dat paren met grote tekorten te maken hebben (zo ook

in tabel 1 zichtbaar) wordt voorgesteld om de groepen en bedragen in te delen zoals in tabel 2 weergegeven.

De bijzondere bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten (dit zijn geen medische kosten maar bijvoorbeeld reiskosten, telefoonkosten) worden verlaagd. Deze meerkosten kunnen gecompenseerd worden door de meerkostenregeling Wmo.

Regeling	Huidig bedrag per jaar	Nieuw bedrag per jaar	Vershil per maand
<i>Bijzondere bijstand voor Pensioen-gerechtigden</i>	€ 124 per persoon per jaar € 1.085 per huishouden per drie jaar (witgoed)	€ 87 per persoon per jaar € 760 per huishouden per drie jaar (witgoed)	€ - 12
<i>Bijzondere bijstand verborgen kosten chronisch zieken en gehandicapten</i>	€ 231 per persoon per jaar	€ 150 per persoon per jaar	€ - 7 (compensatie mogelijk via meerkosten-regeling Wmo)
<i>Individuele inkomenstoelage</i>	Alleenstaanden: € 393 Alleenstaanden met kinderen: € 505 Gehuwden: € 563	Alleenstaanden zonder kinderen: € 450 Alleenstaanden met jonge kinderen: € 450 Alleenstaanden met oudere kinderen: € 600 Gehuwden zonder kinderen: € 600 gehuwden met jonge kinderen: € 450 gehuwden oudere kinderen: € 600	€ 5 € - 5 € 8 € 3 € - 10 € 3
<i>School-, sport- en cultuurkosten (Voortgezet onderwijs)</i>	€ 452 per kind per schooljaar (tot 110%) € 226 per kind per schooljaar (110-130%)	€ 500 per kind per schooljaar (tot 110%) € 250 per kind per schooljaar (110-130%)	€ 4 (tot 110%) € 2 (110-130%)

Tabel 2: Aangepaste en geïntensiveerde regelingen Minimabeleid 2019-2022

De regeling Maatschappelijke Participatie, de Computer-, tablet- en internetkosten regeling en de school-, sport- en cultuurkosten (basisonderwijs) zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat hierin geen aangepaste voorstellen op worden gedaan.

Tot slot wordt het Prijzenboek geactualiseerd (deels gebaseerd op bedragen van het NIBUD en andere gemeenten). Een verlaging van de bedragen die worden uitgekeerd in het kader van leenbijstand en een hier opvolgend lager bedrag aan kwijschelding hiervan na de aflosperiode, resulteren in lagere uitgaven op dit gebied.

Zowel voor Voorschoten als voor Wassenaar zijn de regelingen in het minimabeleid 2019-2022 zo uniform mogelijk opgesteld. De bijbehorende bedragen van de regeling bijzondere bijstand voor Pensioengerechtigden wijken in beide gemeenten van elkaar af, zoals dat ook in het minimabeleid 2015-2018 het geval was.

2.1. Om per 1 januari 2019 uitvoering te kunnen geven aan het nieuwe minimabeleid 2019-2022 is het noodzakelijk dat de verordening Individuele inkomenstoeslag Voorschoten 2019 wordt vastgesteld

Met de herverdeling in groepen en bedragen sluit de regeling beter aan op de doelgroepen die maandelijks moeite hebben met rondkomen. De huidige verordening individuele inkomenstoeslag Voorschoten 2015 wordt door deze herverdeling van groepen en bedragen vernieuwd. Om per 1 januari 2019 uitvoering te kunnen geven aan deze regeling, zal de nieuwe verordening Individuele inkomenstoeslag Voorschoten 2019 vastgesteld moeten worden door de raad.

3.1 t/m 6.1 Bijstelling van de financiële kaders per programma is een verantwoordelijkheid van de raad (budgetrecht)

Alleen de raad is op basis van de Gemeentewet bevoegd om de beschikbare middelen per programma aan te passen, middelen aan reserves te onttrekken of toe te voegen en stortingen in voorzieningen te doen.

Kanttekeningen

1.1. Er wordt met het minimabeleid getracht om op basis van de beschikbare informatie zoveel mogelijk recht te doen aan een eerlijke verdeling binnen de doelgroepen

In het minimabeleid 2019-2022 is zoveel mogelijk toegewerkt naar een optimale verdeling van het budget over de inwoners die financiële ondersteuning nodig hebben. In de onderzoeken Armoedemonitor dan wel Minima-effectrapportage en het minimabeleid 2019-2022 wordt gebruik gemaakt van een aantal standaardmodellen van huishoudensamenstelling. Uiteraard is de werkelijkheid complexer dan dat. Deze modellen zijn noodzakelijk in het ontwikkelen van beleid. In het minimabeleid 2019-2022 is getracht om op basis van de beschikbare informatie zoveel mogelijk recht te doen aan een eerlijke verdeling binnen de doelgroepen.

Burgerparticipatie

In 2017 heeft in Voorschoten een sociale conferentie plaatsgevonden over het minimabeleid, waarbij diverse maatschappelijke partners uit het veld aanwezig waren. Hierbij is input voor het beleid opgehaald. In 2018 is bijvoorbeeld naar aanleiding van deze sociale conferentie en naar aanleiding van de minima-effectrapportage van het NIBUD, het kindpakket per 1 augustus 2018 uitgebreid (inkomensgrens van 110 naar 130%).

Op 8 oktober 2018 zijn de voorstellen voor het nieuwe minimabeleid gepresenteerd aan de Cliëntenraad Sociale Zaken Voorschoten. De cliëntenraad is gevraagd om een advies te geven op het concept voorstel (zie bijlage 3). De cliëntenraad kan zich vinden in de voorstellen om extra aandacht te besteden aan doelgroepen die maandelijks te kort komen. Tegelijkertijd geeft de cliëntenraad het college ook een aantal aandachtspunten en overwegingen mee. In de reactie naar de cliëntenraad gaat het college in op deze aandachtspunten.

Tevens is er een reactie gevraagd aan de werkgroep armoede Voorschoten om zo ook het voorliggend veld te betrekken bij de ontwikkeling van het minimabeleid 2019-2022.

Communicatie

Er wordt een communicatieplan opgesteld ter ondersteuning van de uitvoering van het beleid en het behalen van de hier opgenomen doelstelling.

Financiën

De geraamde (netto) lasten voor het nieuwe minimabeleid bedragen in totaal structureel € 440.000.

Binnen de begroting is slechts voor € 363.000 dekking aanwezig. Voor het tekort van € 77.000 is nu geen dekking in de begroting aanwezig. Dit heeft deels te maken met de bestemming van de zogenaamde Klijnsmamiddelen. De raad heeft in april 2017 besloten de Klijnsmamiddelen toe te voegen aan de algemene middelen en bij een voorstel voor structurele besteding deze middelen beschikbaar te stellen.

Met het besluit tot verruiming van het Kindpakket in mei 2018 werd beoogd middelen vrij te maken die structureel dekking bieden voor de aanpak van armoede onder kinderen als toevoeging aan het minimabeleid. Het was aan de nieuwe raad om bij de kadernota hiervoor een structureel besluit te nemen. In de Kadernota 2019 is echter besloten hiervoor nog geen bedrag op te nemen aangezien de invulling van het brede minimabeleid, en daarmee de hoogte van het beroep op dekkingsmiddelen voor het kindpakket dat in dit beleidsplan zou worden gedaan, nog onbekend was.

Met het voorliggende voorstel stellen we alsnog voor een bedrag ter hoogte van de Klijnsmamiddelen toe te voegen aan het minimabeleid. Dit doen we voor 2019 incidenteel ten laste van de concernreserve. Omdat er sprake is van een structureel tekort zal het tekort voor 2020 en verder opgenomen moeten worden in de Kadernota 2020 waar de integrale afweging gemaakt wordt van alle voorstellen voor 2020.

Afhankelijk van de uitkomst van de kadernota kan dit leiden tot de noodzaak om aanvullende maatregelen te nemen om de begroting weer (structureel) sluitend te maken. Daarbij moet dan ook de optie worden overwogen om het minimabeleid zodanig bij te stellen dat het wel binnen de ramingen blijft. Ook zijn we in gesprek met Stichting Leergeld over de noodzaak en hoogte van toekomstige financiële ondersteuning aan hen.

Tot slot wordt opgemerkt dat de ontwikkeling van de uitgaven afhankelijk is van diverse factoren, waaronder ontwikkelingen in landelijke wet- en regelgeving, de ontwikkeling van het aantal inwoners welke langer dan drie jaar een bijstandsuitkering ontvangen (in verband met de kosten voor de individuele inkomenstoeslag) en landelijke ontwikkelingen inzake het beschermingsbewind.

Risico's

Tijdens de duur van het Minimabeleid 2019-2022 kunnen mogelijk exogene ontwikkelingen optreden, die ten tijde van het opstellen van het beleid (nog) niet voorzien zijn, zoals wetswijzigingen of landelijke ontwikkelingen (op het gebied van beschermingsbewind bijvoorbeeld).

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

13

A. R. de Graaf,
gemeentesecretaris

P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester

Besluit

Registratienummer: Z/18/25846/104610

De raad der gemeente Voorschoten;

Gelet op artikel 192 van de Gemeentewet en de Participatiewet

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 november 2018,

besluit:

1. Het minimabeleid 2019-2022 vast te stellen;
2. De raming van programma 6 voor 2019 met een bedrag van € 77.000 te verhogen;
3. De lasten voor 2019 te dekken uit de stelpost voor indexatie;
4. De lasten voor 2020 en verder op te nemen in de Kadernota 2020;
5. De programmabegroting 2019 te wijzigen conform de bij dit besluit behorende begrotingswijziging

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 13 december 2018

de griffier

de voorzitter,

J. van der Does

P.J. Bouvy-Koene